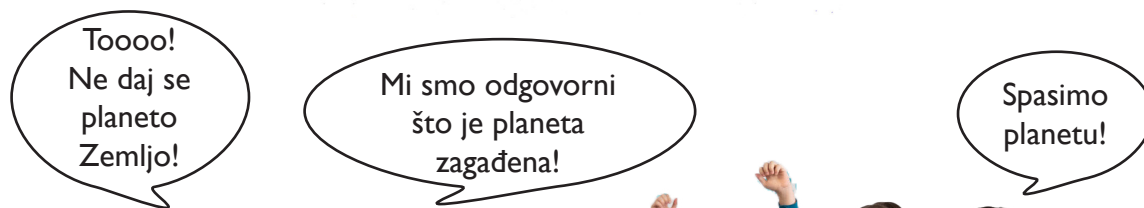

PLANETA PROTIV PLASTIKE

Autorka crteža sa naslovne strane je Umma.

U ovom broju novina **Demokratskih radionica** „Barbara Pramer“ imaćete priliku da pročitate šta su novinari VI-2 odjeljenja, OŠ „Mustafa Pećanin“ iz Rožaja, saznali o temi **Ljudska prava**. U tome su im pomogle i gošće radionice poslanica Skupštine Crne Gore Anđela Vojinović i Ivana Džaković iz Nacionalnih parkova Crne Gore. Skupa smo proslavili *Dan planete Zemlje*.

„ŠTITITE SVOJA PRAVA“

Prava treba poznavati i za njih se boriti

Danas smo imali priliku da se družimo sa poslanicom Skupštine Crne Gore Anđelom Vojinović. Razgovarali smo o ljudskim i dječijim pravima. U nastavku pročitajte intervju s njom.

1. Zašto je važno da djeca poznaju dječija prava?

Vi imate vaša prava, kao što svi ljudi imaju prava i bitno je da ih poznajete da biste znali šta da očekujete, jer svako pravo podrazumijeva određenu obavezu i znajte da imate određene odgovornosti zbog toga. Treba da znate i kome da se obratite ukoliko dođe do kršenja vaših prava, da tražite od institucija sistema, od škole, od roditelja i prijatelja da poštuju vaša prava i da ih zaštite. Štitite svoja prava i tražite od drugih da ih štite.

2. Da li su vam bila poznata vaša prava kada ste bili dijete?

Pa, jesu u nekom smislu. Ali ja bih voljela da smo i mi imali, kao i vi danas, mogućnost da imamo ovakve radionice na temu ljudskih i dječijih prava. Da imamo druženja i poučne skupove na kojima bismo više učili o našim pravima. Vi ste danas privilegovani jer imate mogućnost da i u praksi saznate dosta o vašim pravima.

3. Ko štiti, i na koji način, dječija prava?

Čuli ste za Ustav Crne Gore, to je najviši pravni akt naše države, i njime su ljudska i dječija prava garantovana. Garantovana su i posebnim zakonima, strateškim dokumentima koje donose institucije sistema, u prvom redu Vlada Crne Gore. Vlada, kao izvršna vlast, donosi određene odluke i strategije. Ne znam da li ste čuli i za Nacionalni savjet za djecu i prava djeteta, koji je Vlada Crne Gore osnovala, pa imate i Zaštitnika ljudskih i dječijih prava, sudove i tužilaštvo. Svim tim institucijama možete da se obratite ukoliko vam treba pomoć u vezi vaših prava.

4. Saznali smo da ste kratko radili u NVO „Akcija za ljudska prava“, da li vam je to pomoglo da bolje upoznate ljudska prava?

Pomoglo mi je mnogo. Ono što sam učila na fakultetu sproveda sam u praksi u nevladinom sektoru.

Voljela sam time da se bavim i poseban je osjećaj kad znate da vi nekome, ko se suočava sa kršenjem ljudskih prava, pomognete i pružite mu pravni savjet i stručnu pomoć. A kada taj neko dođe do pravde na kraju, to je onda posebno zadovoljstvo.

5. Ja ne moram štiti ni svoja, ni tuđa prava. To je posao države. Mislite li da je to tačno?

Rekla sam vam da sva prava podrazumijevaju određene odgovornosti i obaveze. Morate da znate svoja prava i da ih štite. Čuveni Marko Miljanov je rekao da je „čojstvo štiti drugoga od sebe“ to znači da niko ne smije da narušava i krši tuđa prava, ali treba da poznajete svoja prava i da ih štite kada vam ih neko naruši i tražite pomoć u tom slučaju.

6. Šta poslanici i poslanice u Skupštini Crne Gore rade kako bi unaprijedili ljudska prava?

Ja sam i članica Odbora za ljudska prava i slobode i mogu vam reći da svi poslanici i poslanice se trude da ukazuju na sprovođenje zakona. Mi donosimo zakone i mi smo nadzor nad sprovođenjem zakona, pratimo i kontrolišemo rad Vlade, koja sprovodi zakone. Mi smo kao neki policajac za Vladu i saslušavamo i uzkazujemo na propuste kada se dogode, da bi se to ispravilo i da bi svi ljudi mogli da uživaju svoja prava bez diskriminacije, jer im to zakonom pripada.

7. Imate li poruku za nas?

Budite svjesni svojih prava, pazite da ne povrijedite nekog drugog i ne narušavajte njegova prava. Uvijek kada smatrate da su vaša prava narušena borite se, bez obzira koliko to bilo teško, jer ćete se nekada susresti i sa raznim preprekama i u okviru državnog sistema, ali nemojte odustajati i borite se da dođete do pravde.

Intervju je pripremila cijela grupa.

Poslanica Vojinović nam je saopštila mnogo korisnih poruka u vezi naših prava.

Prava su naša i treba da ih poznajemo. Bada, Minela i Muzafera su autorke crteža o pravima.

Prava su strava

Prava svako ima i neka se ponosi njima.
Dok prava postoje, neka se ljudi ne boje.

Dok prava imamo mi se igramo,
i u životu možemo da uživamo.
Sa pravima smo srećniji
i u životu okretniji.

Dok prava imamo,
ne moramo da se brinemo.
Imamo pravo da živimo
i velike stvari da doživimo.

Imamo pravo da se hranimo
i svoj život da odbranimo.
Imamo pravo da dišemo
i svoja prava da opišemo.
Imamo pravo na glas,
da se borimo za planete spas.
Prava su strava.

Autori: Dženis, Rifat, Demir i Mirza

Rifat, Dženis, Demir, Umma, Bada, Muzafera i Mirza (11 – 12 godina)

NAŠA PRAVA

Poštujte prava sve djece!

Naša grupa u razgovoru sa gošćama.

Dragi čitaoci,

Danas ćemo govoriti o *Konvenciji o pravima djeteta*. O ovoj temi smo imali priliku da razgovoramo sa Anđelom Vojinović, poslanicom u Skupštini Crne Gore i Ivanom Džaković, stručnom saradnicom za floru u JP Nacionalnim parkovima Crne Gore.

Konvenciju je donijela Generalna Skupština Ujedinjenih nacija 1989. godine.

Poslanica Vojinović je istakla da je *Konvencija o pravima djeteta* važan dokument u kome su zapisana sva prava djeteta. Ovo je dokument koji je najbrže usvojen i to od strane najvećeg broja država.

Sva dječija prava su jednaka, međutim, četiri se izdižu na nivo principa (*nediskriminacija, uvažavanje najboljeg interesa djeteta, život, opstanak i razvoj i participacija*) zato što bez njihovog poštovanja nijedno drugo pravo ne može se u potpunosti ostvariti. Poslanica Vojinović je naglasila da ona u sebi imaju moralnu komponentu.

Gospođa Džaković je rekla da kada je ona bila dijete, malo se govorilo o pravima, tako da je jedna od pozitivnih strana *Demokratskih radionica „Barbara Pramer“* što se od malena upoznajemo sa našim pravima. Poslanica Vojinović se nadovezala da je i ona u školi učila samo ono osnovno o dječijim pravima i istakla da smo zaista privilegovani što imamo priliku da se detaljnije upoznamo sa svojim pravima.

Poručila nam je da moramo znati i za naše odgovornosti da ne bi kršili prava drugih.

Obje gošće su se složile da je jako bitno pravo na obrazovanje. Takođe, gospođa Džaković je navela pravo na zdravu životnu sredinu kao pravo od opšteg značaja za sve nas.

Gospođa Džaković imala je poruku za nas da, sada kada dobro poznajemo naša prava, njih primijenjujemo i u praksi, kao i da više vremena provodimo u prirodi.

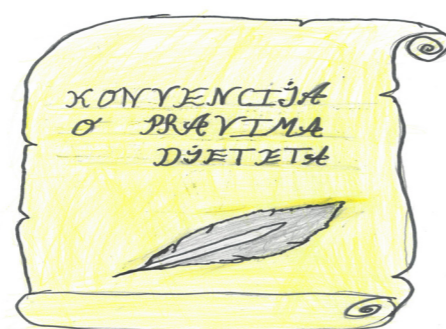
Sve ono što pročitamo treba da znamo gdje i kako da primijenimo, jer na nama svijet ostaje. „Sada je pravi momenat da drugima ukažemo na važnost dječijih prava“, bila je poruka poslanice Vojinović.

Ukoliko neko krši naša prava, možemo se obratiti Ombudsmanu - zaštitniku ljudskih prava i sloboda.

Autori: Safet i Ilvana

Zehira je nacrtala logo Ujedinjenih nacija.

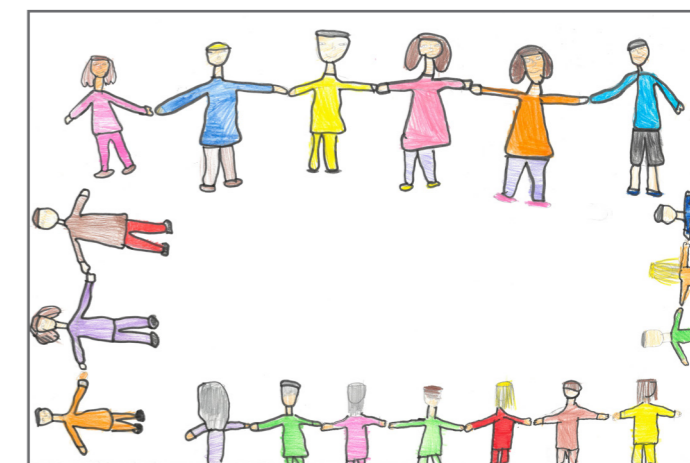
Asija je nacrtala Konvenciju o pravima djeteta.

Faris i Mehmed su nacrtali drugare koji razgovaraju o važnosti Konvencije o pravima djeteta.

Gošće su istakle koliko je važno da aktivno provodimo vrijeme u prirodi.

Emin i Muhamed su crtežom prikazali da se Konvencija o pravima djeteta odnosi na svu djecu svijeta.

Muhamed, Safet, Faris i Mehmed, Emin, Zehira, Ilvana i Asija (11 – 12 godina)

IMAMO JEDNU PLANETU

„Imamo jednu jedinu planetu Zemlju, koja nam je dom“

Danas smo o pravu na zdravu životnu sredinu, a povodom obilježavanja Dana planete Zemlje, razgovarali sa Ivanom Džaković, stručnom saradnicom za floru u JP Nacionalni parkovi Crne Gore. Gospođa Džaković je magistar biologije, botaničar i bavi se zaštitom životne sredine.

1. Crna Gora je Ustavom definisana kao ekološka država. Na šta nas to obavezuje?

20. septembra 1991. godine Crna Gora je postala prva ekološka država na svijetu. To nas obavezuje da poštujemo sva prava koja štite životnu sredinu.

2. Ustavom Crne Gore je, članom 23, kao osnovno ljudsko pravo definisano pravo na zdravu životnu sredinu. Zašto je to važno?

Tako je. Svako ima pravo na zdravu životnu sredinu i da bude obaviješten o stanju životne sredine. Bitno je da i mi, građani Crne Gore, učestvujemo u donošenju odluka koje nas se tiču. Zdrava životna sredina je zdravlje svih nas.

3. Crna Gora je na svom evropskom putu i poglavlje 27 se odnosi na zaštitu životne sredine. Možete li nam više objasniti značaj ovog poglavlja?

Da bi se zatvorilo ovo važno ekološko poglavlje, potrebno je da Crna Gora donese niz ekoloških zakona i propisa koji će da se poštuju. Ja sam ekspert za kartiranje natura staništa 2000, staništa od prioriteta za EU. Cilj je da se odrede tipovi zemljišta i u dužem periodu će se znati koja su ugrožena. Da li ste znali da je NP Prokletije, koji je blizu vašeg mjesta, važno stanište molike (vrste bora), ugroženo tresetno stanište, kao i da se tamo nalazi crni daždevnjak i prokletijski gušter, koji samo u tom nacionalnom parku živi kod nas?

4. Ujedinjene nacije su prepoznale kao ljudsko pravo, pravo čovjeka da živi u čistoj, zdravoj i održivoj životnoj sredini. Zašto je važno da se na svim nivoima prepozna ovo ljudsko pravo?

Prije svega, važna je ekološka svijest svih nas!

Naša grupa tokom intervjua sa gošćom

Kada neku oblast štite međunarodni akti i mi se moramo pridržavati. Dakle, to nam je i obaveza. Crna Gora ima i svoje zakone, nacionalne strategije, lokalne planove koji štite životnu sredinu. Mi u nacionalnim parkovima štitimo prirodu i životnu sredinu poštujući zakone.

5. Dan planete zemlje se obilježava od strane UN-a od 1992. godine. Ove godine se obilježava pod sloganom „Planeta protiv plastike“. Kako svi možemo doprinijeti ovom pokretu?

Cilj ovog datuma je skretanje pažnje na značaj životne sredine. Međutim, važno je da svakog dana vodimo računa o zaštiti životne sredine. Dodatno nas obavezuje i to što smo jedina ekološka država na svijetu. Mi, u JP Nacionalni parkovi Crne Gore, se trudimo da povodom svih važnih datuma organizujemo edukativne radionice, posjete, akcije pošumljavanja i čišćenja, a sve kako bismo učili djecu važnosti čuvanja prirode.

6. Imate li poruku za nas, djecu?

Važno je da vi, djeca, od malena učite o prirodnim i kulturnim vrijednostima svoje zemlje, a još bitnije je posjetiti, čuvati i održivo upravljati njima. Posjetite naše nacionalne parkove i uživajte u njihovim čarima.

Intervju je vodila cijela grupa, a sumirala Sarah.

Hana i Nejla su crtežom predstavile šta planetu Zemlju čini srećnom, a šta tužnom.

Rahma crtežom poručuje koliko je važno da se uključimo u svaku akciju koja štiti našu životnu sredinu.

I M A M O J E D N U
P L A N E T U Z E M L J U
Č U V A J M O J E !!!

Slogan su nacrtali: Adin, Ajhan i Ahmed

Ajhan, Adin, Ahmed, Rahma, Nejla, Hana i Sarah (11 – 12 godina)

IMPRESUM

Novine uređuje, štampa i distribuira Edukativni centar Skupštine Crne Gore.

Stavovi navedeni u tekstovima ne predstavljaju nužno stav Edukativnog centra Skupštine Crne Gore i odraz su ličnog doživljaja navedenih tema od strane učesnika radionice.

Fotografije©: Skupština Crne Gore (ukoliko nije drugačije navedeno).

www.demokratskeradionice.me

www.skupstina.me/me/gradjani/edukativni-centar/demokratske-radionice

Skupština Crne Gore

Demokratske radionice
„Barbara Pramer“